

Helena Lindqvist
Uppsala university

”Explore - expand - extract”: Utveckling av kreativt och kritiskt tänkande i forskarutbildningen och handledningens roll i denna process

Helena Lindqvist, Susanne Mirbt, Karin Lindelöf

handledning inom forskarutbildning, kreativitet och kritiskt tänkande, psykologisk trygghet

Presentationen bygger på en fördjupad analys av resultat från en tidigare enkätundersökning bland doktorander och deras handledare genomförd 2020/2021 vid Uppsala universitet (Björnermark et. al). Enkäten har besvarats av 916 doktorander och 871 handledare, jämnt fördelade över samtliga vetenskapsområden. En binär logistisk regressionsanalys har använts för att undersöka vilka faktorer som kan bidra till att doktoranderna är nöjda med sin forskarutbildning. Vidare har fritextsvaren bearbetats kvalitativt i en tematisk analys med hjälp av analysverktyget NVivo. Resultaten visar att den faktor som i störst utsträckning bidrar till att doktoranderna upplever sig nöjda med forskarutbildningen är handledningen och relationen till handledaren. En doktorand som är nöjd med handledningen är nästan sju gånger mer benägen att vara nöjd med sin forskarutbildning.

Doktoranderna lyfter i detta hänseende fram som en styrka i forskarutbildningen att forskningsmiljön/handledarrelationen har ”högt i tak”, och att de får vara delaktiga och stimuleras till kreativitet och kritiskt tänkande. Att undersöka hur denna relation byggs upp och vilka faktorer som formar förutsättningarna för en psykologiskt trygg lärmiljö för doktoranden, där kreativitet och kritiskt tänkande främjas, är det överordnade syftet med den här studien. I denna studie belyser vi doktorandutbildningens kvalitet i termer av framförallt ”psychological safety”-modellen (Edmondson, 2004) och använder oss av Kent Beck’s 3X-modell ”explore - expand - extract” (Beck, 2004) för att illustrera hur kreativitet och kritiskt tänkande kan stimuleras under doktorandutbildningen och i handledningssammanhang.